

Výročná správa

Annual Report

2008 – 2009

Roky zmien a nových výziev

Milí priatelia,
vraví sa, že mimovládna organizácia je silná a stabilná vtedy, keď dokáže prekonať vnútorné zmeny a naďalej pritom naplňať svoje poslanie a ciele. Roky 2008 a 2009 boli pre VIA IURIS zaťažkovou skúškou. Mnohé sa u nás menilo. Pavol Žilinčík, jeden zo zakladateľov a dlhoročný riaditeľ organizácie, sa rozhodol ukončiť svoje pôsobenie. Spolu s členmi združenia ma oslovili, aby som nastúpila na jeho funkciu. Nebolo ľahké prevziať žezlo po niekom, kto žil organizáciou takmer 20 rokov a doviedol ju na pozíciu jednej z najprofesionálnejších mimovládnych organizácií na Slovensku.

V týchto rokoch sme tiež obnovovali tím našich stálych spolupracovníkov. Niektorým z nás sa rozrástli rodiny a na istý čas sa rozhodli uprednostniť rodičovstvo pred prácou. Taký je beh života. Získali sme ale nových ľudí s novými skúsenosťami, ktoré nás obohatili. Okrem pôvodnej kancelárie v Banskej Bystrici sme otvorili novú v Pezinku.

Začali sme dôslednejšie naplňať naše dlhodobejšie predsavzatie - viac a kvalitnejšie komunikovať s verejnosťou. Aktivity VIA IURIS sa už nesústreďujú iba na úzky okruh profesionálov, ale rovnako aj na laickú a odbornú verejnosť, ktorú sa snažíme oslovovať cez médiá, sociálne siete, ako aj priamo cez naše webové stránky.

Pokračujeme v snahách o finančnú stabilitu. Aj keď naďalej hlavným zdrojom financovania ostávajú granty, uzatvárame úspešné partnerstvá s komerčným sektorom, hľadáme tiež nové možnosti získavania podpory od občanov, ktorým nie sú ľahostajné naše témy.

Všetky tieto zmeny, veríme, nás posilnili. Pokračovali sme v naplňaní našich cieľov, dosiahli sme niekoľko významných zmien v legislatíve či jej uplatňovaní, uskutočnili sme aktivity, ktoré posunuli diskusiu o práve a spravodlivosti na Slovensku ďalej. Avšak nie všetko, čo sme chceli, sa vydarilo. V nasledujúcich rokoch budeme zdolať ďalšie výzvy, spojené najmä s problémami v slovenskom súdnictve. Budeme tejto téme venovať ešte viac energie ako doteraz, pretože sme presvedčení, že bez skutočne nezávislého a fungujúceho systému spravodlivosti je ohrozená nielen právna istota občanov a ochrana ich ľudských práv, ale aj ekonomická a sociálna stabilita spoločnosti.

Chcem Vám čo najsrdečnejšie poďakovať za priazeň, ktorú ste nám v uplynulých rokoch preukázali. Vážime si každú formu podpory, či už je to dar, dobrovoľná práca, zľava za služby či tovar, Vaša účasť na podujatí alebo len milé slovo uznania či dobre mienená rada. Vašu dôveru nesklameme.

Zuzana Aimaq-Fialová
a tím VIA IURIS

VIA

Years of Changes and New Challenges

Dear Friends,

it is believed that a non-governmental organisation (NGO) is strong and stable when it is able to overcome internal changes while continuing to fulfil its mission and goals. Years 2008 and 2009 were a test of this assumption for VIA IURIS. Our organisation saw many changes. Pavol Žilinčík, one of the founders and the director of the organisation for many years decided to quit his presence in the organisation. He approached me, along with the members of the organisation, to replace him in his office. It was not easy to take up office after someone who was deeply involved in the organisation for almost 20 years and made it one of the most professional NGOs in Slovakia.

In this period, we also had to find replacement for some of our permanent team members and partners. The families of some of us grew and they decided to give preference to parenthood instead of professional life for some time. Such is the course of life. However, we were able to find new people with new experience that enriched us. In addition to our existing office in Banská Bystrica we opened a new office in Pezinok.

We started applying a more thorough approach to pursuing our long-term vision – to engage in more and better communication with the public. The activities of VIA IURIS do no longer focus just on a narrow range of professionals, however, we also include lay and expert public that we try to approach through media, social networks, as well as directly via our website.

We keep trying to ensure financial sustainability.. Although grants still remain the major source of our funding, we are entering into successful partnerships with the commercial sector, we also search for new ways of raising support from citizens who care about our topics.

We believe all these changes made us grow stronger. We continued pursuing our goals, we achieved several major changes in legislation or its application, we carried out activities that moved the debate on law and justice in Slovakia ahead. However, we did not succeed in everything we wished. In the years to come, we will face more challenges, connected in particular with the problems in the Slovakian judicial system. We will invest even more energy than ever into this topic, because we are convinced that the lack of a really independent and functioning justice system poses a threat not only to legal certainty of citizens and to protection of their human rights, but also to economic and social stability of the society.

I wish to say a big Thank You to you for the support you gave us in the previous years. We appreciate any kind of support, be it a donation, voluntary work, discount on services or goods, your participation at an event, or just kind words of recognition or well-meant advice. We will not let your trust down.

Zuzana Aimaq-Fialová
and the VIA IURIS team

A IURIS

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBCANA

O NÁS

... naša vízia, poslanie, ciele

VIA IURIS (z lat. „cesta práva“) je mimovládna nezisková organizácia presadzujúca prístup k spravodlivosti a širokú účasť verejnosti na rozhodovaní o veciach verejných.

Našou víziou je spoločnosť, v ktorej

- právny systém umožňuje ľuďom účinne realizovať svoje práva,
- ľudia poznajú svoje práva aj spôsoby, akými sa ich domáhať,
- súdy a iné štátne orgány rozhodujú nielen v súlade s textom zákona, ale aj s jeho zmyslom a dodržiavajú pri tom ľudské práva a princípy právneho štátu.

Poslaním VIA IURIS je pomoc občanom a občianskym organizáciám pri ochrane verejného záujmu a pri obrane pred nedemokratickým a netransparentným rozhodovaním.

Naším cieľom je presadzovať systémové zmeny právneho systému tak, aby garantoval transparentnosť a účasť verejnosti na rozhodovaní o veciach verejných a zároveň poskytoval občanom účinné nástroje na kontrolu moci, ako aj prístup k spravodlivosti.

Tento cieľ dlhodobo dosahujeme prostredníctvom riešenia prelomových káuz, ako aj organizovaním konferencií, vydávaním publikácií, či tiež legislatívnymi aktivitami a komunikáciou s verejnosťou prostredníctvom médií.

... naše prvé sídlo - Ponická Huta / ... our first office - Ponická Huta

ABOUT US

... Our Vision, Mission, Goals

VIA IURIS (Latin: "the way of law") is a non-governmental, non-profit organisation promoting access to justice and broad public participation in decision-making about public issues.

Our vision is a society, in which

- the legal system enables people to effectively exercise their rights,
- people know their rights as well as the ways of claiming them,
- courts and other state authorities decide not only in accordance with the wording of a law, but also in line with its spirit, respecting human rights and the principles of the rule of law.

It is the mission of VIA IURIS to support citizens and civic organisations in protecting the public interest and in their defence against non-democratic and non-transparent decision-making.

It is our goal to promote systemic changes in the legal system to ensure it guarantees transparency and public participation in decision-making on public issues, and to ensure it at the same time gives citizens effective tools to control power as well as access to justice.

We've been successful in achieving this goal over many years via engaging in breakthrough legal cases (strategic litigation), as well as via organising conferences, issuing publications, or also through legislative activities and via communication with the public through the media.

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBCĀNA

ČOMU SA VENUJEME

... naše programové oblasti

VEREJNÁ KONTROLA MOCI A ODSTRANOVANIE KORUPCIE

- podpora občianskej kontroly rozhodovania, vrátane rozhodnutí orgánov územnej samosprávy (obecného zastupiteľstva, starostu, primátora)
- občianska kontrola nakladania s obecným majetkom a inými verejnými zdrojmi
- odhaľovanie a postih prípadov korupcie
- ochrana tých, ktorí na konkrétne korupčné správanie poukazujú

SÚDNICTVO A PRÍSTUP K SPRAVODLIVOSTI

- sprístupňovanie súdnych rozhodnutí
- presadzovanie konzistentnosti rozhodovania súdov a odstraňovanie svojvoľnosti v rozhodnutiach
- zasadzovanie sa za korektnosť disciplinárnych konaní v právnických povolaniach
- zvyšovanie povedomia o ľudských právach u študentov právnických fakúlt

PRÁVO NA INFORMÁCIE, ÚČASŤ VEREJNOSTI NA ROZHODOVANÍ

- podpora širokého prístupu verejnosti k informáciám o činnosti a rozhodovaní orgánov verejnej moci
- presadzovanie skutočnej účasti občanov na rozhodovaní o veciach verejných
- pomoc pri účasti občanov v povoľovacích konaniach týkajúcich sa budovateľských projektov s vplyvom na životné prostredie

SLOBODA PREJAVU

- ochrana slobody (kritického) prejavu v prípadoch, ktoré sa týkajú verejného záujmu
- ochrana tých, ktorí sú za uplatňovanie slobody prejavu postihovaní

WHAT WE ENGAGE IN

... Our Program Areas

PUBLIC CONTROL OF POWER AND ELIMINATION OF CORRUPTION

- Supporting public control of decision-making, including decisions of local self-governments (municipal councils, mayors of villages and towns);
- Public control over managing municipal property and other public resources;
- Identifying and ensuring recourse of corruption cases;
- Protecting those who reveal corruption behaviour.

JUDICIARY AND ACCESS TO JUSTICE

- Ensuring access to court rulings;
- Promoting consistency of court rulings and elimination of arbitrariness in court rulings;
- Promoting correctness of disciplinary prosecutions in legal professions;
- Human rights awareness raising in law students.

RIGHT TO ACCESS INFORMATION, PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING

- Supporting broad public access to information on activities and decision-making of public authorities;
- Promoting actual participation of citizens in decision-making on public issues;
- Supporting participation of citizens in permit issuance procedures concerning development projects with environmental impact.

FREEDOM OF EXPRESSION

- Protecting freedom of (critical) expression in cases related to public interest issues;
- Protecting those who are prosecuted for exercising freedom of expression.

NAŠI ĽUDIA / OUR PEOPLE

SPRÁVNA RADA VIA IURIS / VIA IURIS MANAGEMENT BOARD

TOMÁŠ KAMENEC
advokát, Dedák & Partners
Attorney, Dedák & Partners

MARIÁN LEŠKO
publicista, novinár
Columnist, journalist

MAREK ŠULÍK
strihač a režisér v slobodnom povolaní
Freelance film editor and director

JOZEF VOZÁR
právník, Slovenská akadémia vied
Lawyer, Slovak Academy of Sciences

ZUZANA WIENK
riaditeľka Aliancie Fair-play
Fair-play Alliance Director

V ROKOCH 2008 – 2009 BOLI V SPRÁVNEJ RADE VIA IURIS AJ: /
IN 2008 – 2009 THE VIA IURIS MANAGEMENT BOARD
ALSO INCLUDED THE FOLLOWING PERSONS:

NORBERT BRÁZDA, BARBORA ČERNUŠÁKOVÁ, SAWKAT CHOUDHURY A JURAJ ZAMKOVSKÝ

TÍM VIA IURIS / THE VIA IURIS TEAM

ZUZANA AIMAQ-FIALOVÁ
riaditeľka
Executive Director

LENKA KOMPIŠOVÁ
vedúca kancelárie, Banská Bystrica
Banská Bystrica Office Manager

HANA LYONS
mediálna poradkyňa
Media Consultant

MILAN ŠAGÁT
vedúci kancelárie, Pezinok
Pezinok Office Manager

ZDENKA TESÁROVÁ
ekonómka
Accountant

SPOLUPRACUJÚCI PRÁVNICI A ADVOKÁTI / COOPERATING LAWYERS AND ATTORNEYS

KRISTÍNA BABIAKOVÁ

ZUZANA ČAPUTOVÁ

EVA KOVÁČECHOVÁ

DANA MAREKOVÁ

MARTIN ŠTOFFA

IMRICH VOZÁR

PETER WILFLING

NAŠE AKTIVITY

... a dosiahnuté výsledky

RIEŠENIE PRELOMOVÝCH KÁUZ

VIA IURIS sa snaží o dosiahnutie systémovej zmeny predovšetkým právnou cestou. Zmyslom je dosiahnuť také rozhodnutia súdov či štátnych rozhodovacích orgánov, ktoré ovplyvnia výklad práva, či spôsob jeho uplatňovania, aj v iných podobných prípadoch.

Riešením prelomových káuz sa snažíme zabezpečiť, aby sa práva ľudí dostali z ústavy, zákonov, medzinárodných dohôd alebo predpisov EÚ do každodennej rozhodovacej praxe súdov a iných štátnych orgánov. Chceme, aby práva občanov neboli obmedzené formalistickým rozhodovaním či reštriktívnym výkladom zákona, ktorý neberie ohľad na jeho zmysel.

V rokoch 2008 - 2009 pomáhalo VIA IURIS - Centrum pre práva občana svojim klientom vo vyše 40 kauzách.¹ Za toto obdobie sme získali 18 dôležitých rozhodnutí súdov rôznych stupňov a štátnych orgánov, ktoré ovplyvnili výklad zákonov či prax ich uplatňovania a stali sa tiež predmetom verejnej diskusie. (Nižšie uvádzame niektoré z najzaujímavejších.)

PEZINSKÁ SKLÁDKA

Kauza, ktorá sa dnes považuje za najsilnejší prejav občianskeho odporu proti svojvôli a korupcii predstaviteľov verejnej moci v novodobej histórii Slovenska, trvá už vyše 10 rokov. VIA IURIS už 8 rokov pomáha Pezincanom v riešení problému právnou cestou. Občianska iniciatíva Skládky nepatrí do mesta organizuje zároveň masívnu občiansku kampaň, ktorá zapája tisíce ľudí, vrátane významných osobností verejného života. Formou petícií, verejných vystúpení, demonštrácií, pochodov, happeningov sa snažia upozorniť kompetentných, aby konali v súlade so zákonom a neporušovali ústavu a ľudské práva. Kauza je pritom pod drobnohľadom médií, ako aj medzinárodných organizácií a zahraničných zastupiteľstiev na Slovensku.

Napriek tomu sa dnes skládka intenzívne zaväzuje novým odpadom. Hoci právny titul prevádzkovateľa skládky k tejto činnosti je pochybný, dejú sa tak neodvratné škody nielen na životnom prostredí, ale aj na základoch právneho štátu v Slovenskej republike.

Skládka odpadu, tzv. „nová jama“ sa nachádza v tesnej blízkosti „starej jamy“, ktorá je už zaplnená tisíckami ton odpadu, vrátane nebezpečného, a nespĺňa ekologické parametre. Pritom je len 280 m od obytných domov, jej rozloha zodpovedá veľkosti 11,5 futbalových ihrísk a hĺbka štvorposchodovému paneláku. Mesto Pezinok a Bratislavský samosprávny kraj pritom novú skládku odpadu odmietajú.

Výstavba skládky bola v r. 2007 povolená v rozpore s platnými predpismi, predovšetkým s platným územným plánom mesta Pezinok.

¹ Presné číslo je zložité určiť, keďže v mnohých prípadoch jedna „kauza“ obsahuje viacero „príbehov“, pričom v každom z nich môže byť iniciovaných aj niekoľko konaní na súdoch či úradoch verejnej správy. Pozri napr. kauzu Pezinská skládka.

OUR ACTIVITIES

... and Achievements

INVOLVEMENT IN BREAKTHROUGH CASES

VIA IURIS attempts to promote systemic change in particular through legal ways. The goal is to achieve such decisions of courts or state decision-making authorities that will influence the interpretation of law or the manner of its application in other similar cases as well.

Our goal in the involvement in breakthrough cases is to bring the rights of people from a position of "declarations" in the Constitution, laws, international covenants and European directives to day-to-day decision-making of courts and other public authorities. We want that the rights of citizens are not restrained by formalistic decision-making or restrictive interpretation of laws disregarding their spirit.

In 2008 – 2009 VIA IURIS – Center for Public Advocacy supported its clients in more than 40 cases.¹ In this period we got 18 important rulings of courts of different instances and of state authorities that influenced the interpretation of laws or the practice of their application and also became the subject of public debate. (Please find below some of the most important examples).

PEZINOK LANDFILL CASE

A case, which today is considered to be the most profound manifestation of civic protest against caprice and corruption of public officials in the recent history of Slovakia has lasted for more than 10 years. VIA IURIS has been helping the citizens of Pezinok in addressing the issue through legal ways for as long as 8 years. The Skládka nepatrí do mesta (A landfill does not belong to the town) civic initiative has at the same time been organising a massive civic campaign involving thousands of people, including renowned personalities of public life. They have used petitions, public speeches, demonstrations, marches, happenings to try and make competent officials act in line with the law and not breach the Constitution and human rights. At the same time, the case has been closely followed by media as well as by international organizations and embassies of foreign countries in Slovakia.

¹ It is difficult to give an accurate number, as often one „case“ contains several „stories“, where even several lawsuits or administrative procedures can be pending in each of them. Please refer for instance to the Pezinok Landfill case.

Občania Pezinka i samospráva boli protiprávne vylúčení z povoľovacieho konania. Navyše, v čase povoľovania skládky bol na čele zodpovedného úradu (Krajský stavebný úrad) nominant najsilnejšej vládnej politickej strany, ktorý bol zároveň spolumahiteľom pozemku pod skládkou, o ktorej úrad rozhodoval. Napriek prebiehajúcim odvolaniam a súdnym procesom sa vo výstavbe skládky pokračovalo a zodpovedné orgány nekonali. V r. 2008 sa rozhodovanie dostalo až na úroveň Ministerstva životného prostredia SR. Ani to však nepodniklo nevyhnutné kroky k pozastaveniu nelegálnej stavby.

V septembri 2008 Pezincania podali žalobu na súd, aby prešetril zákonnosť povolenia skládky. Na jar 2009 bola stavebným úradom skládka, napriek závažným technologickým a bezpečnostným nedostatkom, skolaudovaná. V apríli 2009 Najvyšší súd predbežným opatrením pozastavil prevádzku skládky, toto opatrenie však prevádzkovatelia nerešpektovali, a to až do zásahu polície vyvolaného občianskymi protestmi.

Dňa 28. mája 2009 vydal Najvyšší súd SR rozhodnutie, ktorým zrušil doteraz vydané povolenia na skládku. Označil povoľovací proces skládky za nezákonný, porušujúci práva mesta a obyvateľov ako účastníkov konania, odvolávajúci sa aj na medzinárodný dohovor (Aarhuský dohovor). Súd nariadil úradom začať konanie odznova, tento raz s rešpektovaním práva.

Víťazstvo občanov a právneho štátu však netrvalo dlho. Na jeseň 2009 Ústavný súd SR pozastavil vykonateľnosť rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, kvôli preskúmaniu sťažnosti majiteľov skládky na porušenie ich ústavných práv. Na základe tohto predbežného rozhodnutia začali skládku masívne zaplňať odpadom. Toto rozhodnutie najvyššieho orgánu súdnej moci v Slovenskej republike, ktoré ovplyvnilo životy desiatok tisícov ľudí, však Ústavný súd utajil s odôvodnením, že ide len o procesné rozhodnutie a verejnosť ani mesto naň nemajú právo. Tento postoj si súd zachoval aj napriek odvolaniam a apelom verejnosti.

V súčasnosti je otvorených 8 konaní súvisiacich so skládkou pred súdmi či štátnymi orgánmi. Ústavný súd zatiaľ nerozhodol o sťažnosti majiteľov skládky. Skládku naďalej zavážajú odpadom a rozhodnutie, ktoré vraj k tomu oprávňuje, nikto okrem majiteľov skládky nevidel.

Despite all this, the landfill is intensively being filled by new waste at present. Although the legal title of the landfill operator for this activity is doubtful, his action causes irreparable damage not only to the environment, but also to the fundamentals of the rule of law in the Slovak Republic.

The landfill, also referred to as the "new pit" is located in close vicinity of the "old pit", which is already filled with thousands of tons of waste, including toxic waste, and does not meet environmental parameters. At the same time, it is just 280 m away from residential houses, its area equals that of 11.5 soccer fields and a four-storey building would fit inside it in terms of its depth. It seems worth noting that the municipality of Pezinok and the Bratislava self-governing region are against the new landfill.

In 2007 the construction of the landfill was permitted contrary to valid regulations, in particular contrary to the valid municipal plan of the municipality of Pezinok. Contrary to the law, both the citizens of Pezinok as well as the self-government were excluded from the permit procedure. Moreover, at the time of the landfill permit procedure, the competent authority (Regional Construction Authority) was headed by a nominee of the strongest government political party, who was at the same time a co-owner of the plot of land under the landfill that the Authority was to decide about. Despite filed and pending appeals and lawsuits, the construction of the landfill went on and competent authorities did not act. In 2008 the decision-making got as high as to the level of the Ministry of the Environment of the Slovak Republic. However, the Ministry did not take necessary action either to stop the illegal construction.

In September 2008 the citizens of Pezinok filed a complaint with the court to examine the lawfulness of the landfill permit. In spring 2009 the Construction Authority issued a final approval for the landfill, despite major technological and safety weaknesses. In April 2009 the Supreme Court issued a preliminary injunction suspending the operation of the landfill, however, this injunction was disregarded by the operators until a police intervention induced by civic protests.

On 28 May 2009 the Supreme Court issued a decision cancelling the landfill permits issued by then. The Court ruled that the landfill permit process was unlawful, violating the rights of the town and its citizens that should have been parties to the procedure, also referring to an international convention (the Aarhus Convention). The Court ordered the authorities to re-run the procedure from the beginning, this time in compliance with the law.

However, the victory of the citizens and of the rule of law did not last long. In autumn 2009 the Constitutional Court of the Slovak Republic suspended the enforceability of the decision of the Supreme Court of the Slovak Republic on the grounds of examination of the complaint filed by the landfill owners claiming a breach of their constitutional rights. Following this preliminary ruling, the operators started massively filling the landfill with waste. However, this decision of the supreme judicial authority in the Slovak Republic, which had an impact on the lives of tens of thousands of people, was not disclosed to the public based on a justification that this was only a procedural decision and neither the public nor the town had a right to it. The Court kept insisting on this approach despite appeals and complaints by the public.

At present, 8 procedures connected with the landfill are pending before courts or government authorities. For the time being, the Constitutional Court did not take a decision on the complaint filed by the landfill owners. The landfill is still being filled with waste and the decision allegedly allowing this was not seen by anybody except for the landfill owners.

ÚČASŤ VEREJNOSTI NA ROZHODOVANÍ O POVOĽOVANÍ PROJEKTOV S DOPADOM NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Slovenské úrady veľmi často obmedzujú alebo priamo porušujú právo občanov a mimovládnych organizácií efektívne sa zúčastňovať na povoľovacích konaniach. Často je tiež porušované právo občanov na prístup k informáciám o projektových zámeroch, ktoré majú vplyv na zdravie a životné prostredie. Súdna ochrana týchto práv sa nie vždy ukazuje ako účinná.

Tak je tomu aj v dvoch prípadoch občanov, ktorí v r. 2007 podali žaloby na súdy pre porušenie ich práva zúčastniť sa na konaní o povolenie Pezinskej skládky. Občania Pezinka sa usilovali o to, aby sa mohli zúčastniť konania, v ktorom stavebný úrad rozhodoval o umiestnení skládky v konkrétnom území. Krajský stavebný úrad rozhodol, že žiadne právo týchto Pezinčanov nemôže byť umiestnením skládky dotknuté a preto ani nemôžu byť účastníkmi konania. Inými slovami - stavebný úrad rozhodol, že skládka sa netýka Pezinčanov.

Súdy ani v jednom prípade dodnes právoplatne nerozhodli a dokonca jeden z nich sa do konca r. 2009 nedočkal ani vytyčenia prvého pojednávania. Nehovoriac o tom, že povoľovacie konanie o umiestnení skládky bolo už dávno ukončené (pozri vyššie). Ak by však súd rozhodol v prospech občanov a ich práv, mohli by to využiť v novom povoľovacom procese.

VIA IURIS sa snaží presadzovať dodržiavanie práva na účasť v rozhodovaní. Tak je tomu aj v prípade Trebišovskej tepelnej elektrárne, ktorá má byť jednou z najväčších v krajine napriek tomu, že Ministerstvo hospodárstva SR s ňou neráta v rámci slovenského energetického systému. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie prebehlo len formálne. Vyše 3500 občanov protestovalo nielen proti elektrárni, ale aj priamo pripomienkovalo elektráreň v územnom konaní. Podobne ako v prípade Pezinka, museli byť právne kroky podporené občianskou kampaňou. Začiatkom roka 2010 Krajský stavebný úrad v Košiciach elektráreň zamietol. Právne služby si v značnej časti platili sami Trebišovčania.

V prípade povoľovacieho procesu ťažby štrkopieskov v Čakanoch boli obec aj občania vylúčení z územného rozhodovania Krajským stavebným úradom v Trnave. Jediným účastníkom bol investor. Obec a občania napadli preto rozhodnutie o využití územia na súde. Hlavný Banský úrad ale potom vyhovel odvolaniu občanov a vrátil konanie o povolení na ťažbu na prvý stupeň rozhodovania (obvodný banský úrad). Jedným z významných dôvodov bolo práve vylúčenie samosprávy a obce z konania o využití územia.

VIA IURIS podporuje aktívnych občanov, ktorí sa chcú brániť investíciám škodlivým pre zdravie ľudí a životné prostredie. Aktivisti zo Smoleníc, ktorí nesúhlasili s výstavbou spaľovne odpadu dostali odbornú pomoc počas celého procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA). Vedeli, ako získať potrebné informácie či tiež ako získať expertný posudok, ktorý sa Ministerstvo životného prostredia pokúšalo utajiť. Je možné, že prípad bude mať súdnu dohru, nakoľko aktívni občania sú presvedčení, že ministerstvo neuskutočnilo nezávislú, nestrannú a objektívnu EIA.

Občianskym aktivistom zo Šenkvic poskytujeme pomoc, ako sa brániť zámeru vybudovania spaľovne v ich obci. Na základe našich odporúčaní sa im podarilo zmeniť stanovisko obecného zastupiteľstva, ktoré rozhodlo o zmene územného plánu. Výsledkom bude zákaz spaľovne a ochrana obce ale aj Martinského lesa, ktorý je chráneným územím európskeho významu.

PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING ON PERMITTING PROJECTS WITH ENVIRONMENTAL IMPACT

Slovakian authorities very frequently restrict or directly violate the right of citizens and NGOs to effectively participate in permit procedures. Often, the citizens' right to access information on the project objectives having health and environmental impacts is also violated. Judicial protection of these rights does not always prove to be effective.

This is true also in two cases of citizens who filed complaints with courts in 2007 on the grounds of violation of their right to participate in the Pezinok landfill permit procedure. The citizens of Pezinok attempted to be allowed to participate in the procedure, in which the construction authority was deciding on the location of the landfill in a particular territory. The Regional Construction Authority decided that no right of those Pezinok citizens could be infringed by the landfill location and therefore they could not be parties to the procedure. In other words - the Construction Authority decided that the landfill did not concern the citizens of Pezinok.

The courts have not issued any legally effective ruling so far in any of the cases, and one case did not even make it to setting a date for the first hearing. Not to mention that the permit procedure concerning the landfill location had long been concluded (see above). However, if the court ruled in favour of the citizens and their rights they could exercise their rights in a new permit procedure.

VIA IURIS attempts to promote compliance with the right to participate in decision-making. This is also true for the case of the Trebišov thermal power plant, which is to be one of the largest power plants of its kind in the country, although the Ministry of the Economy of the Slovak Republic does not include it as part of the Slovakian power system. The environmental impact assessment only took place formally. More than 3,500 citizens protested not only against the power plant

but they directly submitted comments concerning the power plant in the municipal planning procedure. Similarly as in the Pezinok case, legal action had to be supported by a civic campaign. In early 2010 the Košice Regional Construction Authority rejected the power plant. The citizens of Trebišov paid most of the fees for legal services out of their own pockets.

In the case of the permit procedure concerning the gravel-sand extraction in Čakany, both the municipality and the citizens were excluded from municipal planning decision-making by the Regional Construction Authority in Trnava. The investor was the sole party to the permit procedure. Therefore, the municipality and the citizens challenged the decision on the use of the territory before the court. However, the Supreme Mining Authority then upheld the citizens' appeal and referred the extraction permit procedure back to the first decision-making instance (District Mining Authority). One of the major grounds for such decision was specifically the exclusion of the self-government and of the municipality from the land use decision-making procedure.

VIA IURIS supports active citizens who want to defend themselves against investments compromising the health of people and the environment. Activists from Smolenice, who did not agree with the construction of a waste incineration plant received professional assistance throughout the entire environmental impact assessment (EIA) process. They knew how to get the required information or also how to get access to the expert opinion that the Ministry of the Environment tried to conceal. It is possible that the case will end up before the court, as the active citizens are convinced that the Ministry did not carry out an independent, unbiased and objective EIA.

We provide assistance to civic activists from Šenkvice in their defense against the intention to construct an incineration plant in their municipality. On the basis of our recommendations they were able to change the opinion of the municipal council that decided on changes to the municipal plan. This will result in a construction ban of the incineration plan and also in protection of the municipality as well as of the Martinský les forest being a protected area of European importance.

NAKLADANIE S VEREJNÝM MAJETKOM

Keďže tejto téme sa VIA IURIS venovalo aj analyticky, chceli sme otestovať možnosť napadnutia nehospodárneho nakladania s majetkom obcí. Nakoľko vnútroštátne kontrolné mechanizmy sa ukázali ako neúčinné, v dvoch prípadoch – obce Banka a mesta Bratislava, kedy samosprávy predali nehnuteľný majetok „hlboko pod cenu“, podali sme sťažnosti na Európsku komisiu pre podozrenie z nedovolennej štátnej pomoci poskytnutej nadobúdateľom týchto nehnuteľností. Hoci mechanizmus vybavovania sťažností sa ukázal ako byrokratický a ťažkopádny a stále čakáme na výsledok z prešetrovania sťažností, oba prípady prispeli k tomu, že Ministerstvo financií SR sa aktívne podieľalo na zosúladení slovenskej legislatívy v oblasti nakladania s majetkom obcí s európskou úpravou.

V obci Liptovské Vlachy občania nespokojní s tým, ako starosta netransparentne a nehospodárne nakladá s obecným majetkom, porušujúc pri tom viacero zákonov, ako aj právo občanov na prístup k informáciám, podali sťažnosť na prokuratúru. Prokurátor zistil viacnásobné porušenia zákonov a žiadal vyjasnenia. Keďže starosta odmietal spolupracovať a zmeniť svoje postupy, občania iniciovali referendum o vyslovení nedôvery. Pod tlakom verejnosti sa starosta rozhodol odstúpiť z funkcie.

PRÁVO NA PRÍSTUP K INFORMÁCIÁM – OD ŠTÁTNYCH ORGÁNOV

Jedným z prelomových prípadov ovplyvňujúcim aplikáciu zákona o slobodnom prístupe k informáciám je prípad Slovenské telekomunikácie, ktorý VIA IURIS realizovalo v spolupráci so združením Občan a demokracia. Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií odmietlo sprístupniť zmluvu o predaji jedného z najväčších štátnych podnikov a označilo ju za „prísne tajnú“ s odôvodnením, že ide o medzinárodnú zmluvu (išlo o predaj zahraničnej súkromnej spoločnosti). V súdnom spore, ktorý trval niekoľko rokov, sme argumentovali verejným záujmom a transparentnosťou nakladania s verejnými financiami. V novembri 2009 Najvyšší súd SR potvrdil rozsudok krajského súdu, ktorý rozhodol, že zmluva bola utajená protizákonne. Potvrdil tiež, že privatizačná zmluva nespĺňa znaky medzinárodnej zmluvy, nakoľko to nie je zmluva medzi štátmi, a teda nemôže byť štátnym tajomstvom. Takisto uviedol, že informácia o nakladaní s verejnými financiami musí byť sprístupnená verejnosti. Na základe tohto rozhodnutia bola zmluva sprístupnená médiám a verejnosti.

Zaujímavý bol aj rozsudok v prípade Slovenská ornitologická spoločnosť - Birdlife proti Ministerstvu pôdohospodárstva SR, ktoré odmietlo sprístupniť informácie o nakladaní s verejnými financiami a o vyjednávaníach s Európskou komisiou. Súd označil rozhodnutie ministerstva za nezákonné. Uviedol tiež, že vyhľadávanie a zozbieranie rôznych čiastkových informácií a údajov neznamená vytvorenie novej informácie. Naopak, zozbieranie informácií pri vybavovaní žiadosti, tiež patrí k povinnostiam štátnych orgánov vyplývajúcich so zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

PRÁVO NA PRÍSTUP K INFORMÁCIÁM – OD SAMOSPRÁV

VIA IURIS pomáha aktívnym občanom na lokálnej úrovni domôcť sa svojho práva na prístup k informáciám. Snažíme sa presadiť niektoré zásady do bežnej praxe samospráv, ktoré sa často vyhýbajú rešpektovaniu zákona o prístupe k informáciám, niekedy z dôvodu neznalosti, inokedy pre nechúť podrobiť sa kontrole verejnosti.

Napríklad na jeseň 2009 sme dosiahli rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, ktoré ukladá mestu Bratislava povinnosť sprístupniť na žiadosť občana zápisnicu zo zasadnutia mestskej rady. Mesto totiž tvrdilo, že zápisnicu sprístupniť nemusí.

V prípade obce Jazernica samospráva ignorovala žiadosti občanov o informácie o hospodárení s majetkom a iných činnostiach. Súd rozhodol, že tento postup je nelegálny. Pozitívne je, že po tomto rozsudku obec skutočne začala dodržiavať zákon a prestala občanov ignorovať.

V prípade Hlohovca zasa samospráva svojvoľne označila zasadania mestského zastupiteľstva za neverejné, čo je v rozpore so zákonom, ako to potvrdil aj súd.

DISPOSALS OF PUBLIC PROPERTY

As VIA IURIS also approached this topic from an analytical perspective, we wanted to test the possibility of challenging non-economical disposals of municipal property. As internal government controls proved to be inefficient, in two cases – the municipality of Banka and the city of Bratislava - in which the self governments sold real estate properties “deep below the market price”, we filed complaints with the European Commission on the grounds of a suspicion of unauthorised state aid provided to the buyers of those properties. Although the complaint processing mechanism proved to be bureaucratic and cumbersome, and we are still waiting for the outcome from the complaint examinations, both cases contributed to the action by the Ministry of Finance of the Slovak Republic that got actively involved in bringing Slovakian legislation governing the disposals of municipal property into line with European regulations.

In the municipality of Liptovské Vlachy, citizens that were unhappy with how the mayor disposed of municipal property in a non-transparent and uneconomical manner, violating several laws in doing so, as well as breaching the citizens’ right to access information, filed a complaint with the prosecutor’s office. The prosecutor found multiple breaches of laws and requested explanations. As the mayor refused to cooperate and to change his procedures, the citizens initiated a municipal referendum on the vote of no confidence. Public pressure made the mayor decide to resign from office.

RIGHT TO ACCESS INFORMATION – FROM STATE AUTHORITIES

The case of Slovak Telecom, which VIA IURIS pursued in cooperation with the Občan a demokracia (Citizen and Democracy) civic association was one of the breakthrough cases influencing the application of the law on free access to information. The Ministry of Transport, Posts and Telecommunication refused to publicly disclose the agreement for the sale of one of the largest state-owned enterprises and referred to it as “strictly confidential” with reasoning that it was an international contract (the sale concerned was to a foreign private company). In the lawsuit that lasted for several years, our arguments were based on the public interest and on the transparency of management of public funds. In November 2009 the Supreme Court of the Slovak Republic upheld the ruling of the Regional Court that ruled that the agreement was kept confidential contrary to the law. The Court also confirmed that the privatization agreement did not meet the distinctive characteristics of an international agreement, as it was not a treaty between states, and thus it could not be a state secret. The Court also stated that information on the management of public funds had to be made accessible to the public. Following this decision, the contract was disclosed to the media and to the public.

What was also an interesting ruling was the judgment in the case of Slovenská ornitologická spoločnosť (Slovak Ornitological Society) - Birdlife against the Ministry of Agriculture of the Slovak Republic that refused to disclose information on the management of public funds and on negotiations with the European Commission. The Court ruled that the decision of the Ministry was unlawful. The Court also stated that searching for and collection of various pieces of partial information and data does not mean the creation of a new piece of information. On the other hand, the collection of information when processing a complaint is also one of the duties of state authorities set forth in the law on free access to information.

RIGHT TO ACCESS INFORMATION – FROM SELF-GOVERNMENTS

VIA IURIS helps active citizens on a local level to exercise their right to access information. We try to put through some principles into common practice of self-governments, which often try to avoid complying with the law on free access to information, sometimes out of ignorance, sometimes out of their reluctance to be under public control.

For instance, in autumn 2009 we achieved a ruling of the Supreme Court of the Slovak Republic stating a duty for the city of Bratislava to disclose the minutes from the municipal council session on a citizen request. The city namely maintained that it was not obliged to disclose the minutes.

In the case of the municipality of Jazernica the self-government ignored the citizens’ requests for information on property disposals and on other activities. The Court ruled that such procedure was illegal. What is positive about this case is that after this judgment the municipality really started complying with the law and stopped ignoring the citizens.

In the case of Hlohovec the self-government again capriciously claimed that the municipal council sessions were closed to the public, which is contrary to the law, as also confirmed by the court.

ZODPOVEDNOSŤ VEREJNÝCH ČINITEĽOV - STAROSTOV

V niekoľkých prípadoch sa snažíme pomôcť občanom, ktorí sa chcú brániť pred nedemokratickým a protizákonným správaním sa starostov malých obcí, ktorí neberú ohľad na svoju komunitu a bránia samospráve v plnení jej normálnych funkcií (napr. nezvolávaním zastupiteľstiev, nepreberaním pošty od občanov, a pod.).

V obci Malý Slivník starosta vylúčil viacerých poslancov z obecného zastupiteľstva a zamedzoval im vo výkone ich mandátov napríklad tým, že im na rokovaní zastupiteľstva znemožňoval hlasovať. Súd zakázal starostovi porušovať ich práva.

V prípade starostu Zemianskej Olče exekútor nariadil starostovi, že musí zaplatiť pokutu, ktorú mu uložilo zastupiteľstvo za porušovanie zákona a konanie v rozpore so záujmami obce. Pravdou však je, že právne vyvodzovanie akejkoľvek osobnej zodpovednosti verejných činiteľov je v slovenskom právnom systéme veľmi málo účinné.

Efektívnu cestu si našli obyvatelia obce Vištuk, ktorí s pomocou VIA IURIS iniciovali referendum a úspešne odvolali starostu, ktorý dlhodobo konal v rozpore so záujmami obce a jej obyvateľov.

ZVEREJŇOVANIE SÚDNYCH ROZHODNUTÍ

Prístup k rozhodnutiam súdov je, podľa nás, jednou zo základných podmienok právneho štátu, právnej istoty občanov, ako aj rozvoja právnej kultúry. Rozhodovanie súdov má byť nezávislé a jedinou formou kontroly má byť odborná i laická verejná diskusia o výsledkoch ich práce – teda o ich rozhodnutiach. Táto forma kontroly je však možná iba za podmienky, že rozhodnutia súdov sú prístupné nielen stranám súdneho konania, ale aj širokej verejnosti.

VIA IURIS sa snaží aj súdnou cestou doceliť, aby slovenské súdy rešpektovali zákon o slobodnom prístupe k informáciám a sprístupňovali na žiadosť celé rozhodnutia, vrátane ich odôvodnení. V súčasnosti nie je na súdoch ustálená prax a rozhodnutia o sprístupnení či nesprístupnení závisia od toho, o ktorý súd ide (predsedovia súdov nemajú na vec jednotný názor), aké je to rozhodnutie (ťažšie je domôcť sa rozhodnutia v nejakej známej kauze), či kto oň žiada (bežnému občanovi skôr odmietnu jeho žiadosť, než napr. známej mimovládnej organizácii).

Iným problémom je nezverejňovanie procesných rozhodnutí, a to aj Ústavným súdom SR. Tieto rozhodnutia, hoci nie sú konečnými rozhodnutiami vo veci, niekedy ovplyvňujú životy mnohých ľudí (ako v prípade Pezinskej skládky). Preto nevidíme zákonný dôvod na to, aby tieto rozhodnutia boli utajované pred verejnosťou.

SLOBODA PREJAVU

V niekoľkých prípadoch sa nám podarilo dosiahnuť rozhodnutia súdov, ktoré posunuli vnímanie základných demokratických slobôd v našej krajine.

V prípade Novinárky M. V. proti bývalému ministrovi hospodárstva súd rozhodol, že minister nemá právo zneužívať slobodu prejavu na hanobenie novinára, ktorý si dovoľí ho kritizovať.

Zaujímavý bol tiež prípad novinára odsúdeného za hanobenie viery len preto, že napísal kritický článok na tému osoby arcibiskupa. Európsky súd pre ľudské práva ochránil slobodu slova novinára uznajúc, že arcibiskup je verejnou osobou a kritika jeho osoby nie je hanobením viery. Avšak trvalo veľa mesiacov, pokiaľ slovenské súdy a prokuratúra uznali závažnosť rozhodnutia EŠLP a novinára skutočne oslobodili.

LIABILITY OF PUBLIC OFFICIALS - MAYORS

In several cases we try and help citizens wanting to defend themselves against non-democratic and unlawful conduct of mayors of small villages who disregard their community and prevent the self-government from exercising its normal functions (e.g. by failing to convene municipal council meetings, not taking over mail from citizens, etc.).

In the municipality Malý Slivník the mayor expelled several members of the municipal council from the municipal council session and restricted them in exercising their mandates for instance by preventing them to vote in municipal council sessions. The court forbid the mayor to violate their rights.

In the case of the mayor of Zemianska Olča the distrainer ordered the mayor to pay a fine imposed upon him by the municipal council for breaking the law and for acting contrary to the interests of the municipality. However, it is true that legal taking of any public official to account has very little efficiency in the Slovakian legal system.

The citizens of the municipality of Vištuk found an efficient way. With the help of VIA IURIS they initiated a municipal referendum and succeeded in removing the mayor from office who's long-term conduct was contrary to the interests of the municipality and its citizens.

DISCLOSURE OF COURT RULINGS

We believe that access to court rulings is one of the cornerstones of the rule of law, of legal certainty of citizens, as well as of the development of a legal culture. Decision-making of courts has to be independent, and the only form of control should be expert as well as lay public debate about the results of their work – i.e. about their decisions. However, this form of control is only possible when court decisions are accessible not only to the parties of a judicial procedure, but also to the general public.

VIA IURIS also tries pursuing legal action to make Slovak courts respect the law on free access to information and to make them disclose entire rulings on request, including the statement of legal grounds. At present, there is no steady practice in courts, and the decisions to disclose or not to disclose depend on the court in question (presiding judges at courts don't share the same opinion on the matter), on the kind of the ruling (it is more difficult to claim disclosure of a ruling in a known case), or on who requests it (it is more probable that a request by an ordinary citizen will be rejected rather than that of a renowned NGO).

Another issue is the non-disclosure of procedural decisions, namely also by the Constitutional Court of the Slovak Republic. These decisions, although not being final rulings in the matter, sometimes influence the lives of many people (as in the Pezinok Landfill case). Therefore, we see no statutory ground to keep such rulings secret from the public.

FREEDOM OF EXPRESSION

In several cases we were able to achieve court decisions that facilitated the perception of fundamental democratic freedom in our country.

In the case of M. V., a journalist, against the former Minister of the Economy the court ruled that the Minister was not entitled to abuse the freedom of expression to insult a journalist who took the liberty to criticise him.

An interesting case was also the case of a journalist convicted of defamation of religion only because he wrote a critical article on the person of the archbishop. The European Court for Human Rights protected the freedom of speech of the journalist acknowledging that the archbishop was a public personality and the criticism of his person was not a defamation of religion. However, it took many months before Slovak courts and the prosecutor's office accepted the materiality of the ruling issued by the European Court for Human Rights and actually acquitted the journalist.

ANALÝZY A LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

VIA IURIS sa snaží o skvalitnenie zákonnej ochrany ľudských práv i verejného záujmu. Robí to aj prostredníctvom analýz existujúcich právnych noriem, pripomienkovania návrhov zákonov či ich novelizácií, ako aj vlastných autorských legislatívnych návrhov.

Tam, kde v niektorej z našich programových oblastí slovenská legislatíva nezodpovedá európskym štandardom, alebo dokonca priamo protirečí európskym právnym normám záväzným pre SR, VIA IURIS upozorňuje na problémy, otvára verejnú diskusiu, ale aj priamo komunikuje s poslancami NR SR v rámci legislatívneho procesu.

Niekedy tiež využívame možnosť podať sťažnosti, na základe ktorých Európska komisia začne konanie voči štátu, ak je slovenské právo v priamom rozpore so záväznou európskou legislatívou. Vtedy je to následne priamo Európska komisia, ktorá vyvíja tlak na našu vládu a parlament, aby uskutočnili zmeny nevyhnutné pre súlad právnych noriem.

TRANSPARENTNÉ A HOSPODÁRNE NAKLADANIE S MAJETKOM OBCÍ A VÚC

V roku 2007 pripravilo VIA IURIS právnu analýzu o kontrole verejnej moci so zameraním na nakladanie s verejným majetkom. Na ňu, na sklonku roka 2007, nadviazala expertná konferencia VIA IURIS s názvom: Verejná kontrola verejnej moci. Jedným z výstupov konferencie bolo, že slovenský právny systém neposkytuje dostatočne účinné mechanizmy verejnej kontroly hospodárnosti a transparentnosti nakladania s majetkom samospráv a vyšších územných celkov. Majetok bol často predávaný za cenu nižšiu ako aktuálna tržobná cena, o predajoch nebola verejnosť dostatočne vopred informovaná, nevýhodné predaje nemohli občania účinne napadnúť.

Po skončení konferencie skupina odborníkov pripravila návrh noviel zákonov o majetku obcí a o majetku VÚC. Následne bol tento návrh konzultovaný so širokou skupinou expertov z oblasti samosprávy i nakladania s verejnými financiami, ako aj z mimovládnych organizácií. Pri jeho dopracovaní, ako aj presadzovaní v rámci legislatívneho procesu, VIA IURIS úspešne spolupracovalo s Ministerstvom financií SR, ktoré víťalo skutočnosť, že dané novely zosúladiť predmetné zákony s európskymi normami. Na podporu legislatívneho návrhu bola zorganizovaná verejná kampaň, v rámci ktorej návrh podporili desiatky mimovládnych organizácií i vyše dvesto občanov. Návrh sme ponúkli poslancom NR SR, členom troch výborov, ktoré posudzovali dané novely (Výbor pre verejnú správu, Ústavnoprávny výbor, Výbor pre financie). Uskutočnili sme stretnutia s poslancami, na ktorých sme vysvetľovali zámery i zmysel daného návrhu. Parlament schválil novely zákonov v apríli 2009. Následne po vrátení prezidentom, a vypustení jednej vety, ju parlament schválil opätovne v júni 2009. Novela je účinná od 1. 7. 2009.

Novela zákonov prináša zavedenie súťažných podmienok pri nakladaní s majetkom obcí a vyšších územných celkov (verejnou obchodnou súťažou, dražbou). Takisto zaväzuje obce a VÚC vopred informovať verejnosť o svojich zámeroch pri nakladaní s majetkom. Zároveň tiež posilňuje postavenie občana tak, aby mohol nezákonný prevod majetku spochybniť na súde.

PRÁVO NA INFORMÁCIE A ÚČASŤ NA ROZHODOVANÍ O PROJEKTOCH S VPLYVOM NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Na Slovensku sa o projektoch s výrazným dopadom na zdravie a životné prostredie rozhodovalo bez náležitej účasti verejnosti. Účasť verejnosti na rozhodovaní v konaniach, ktorým predchádza posudzovanie vplyvov na životné prostredie (tzv. EIA) je prítomná garantovaná právom EÚ, ktoré je pre Slovensko záväzná. V decembri 2007 Národná rada SR novelou zákona o EIA zrušila právo mimovládnych organizácií byť účastníkmi povolených konaní. S účinnosťou od septembra 2009 sa síce opäť mohli stať účastníkmi konaní, avšak mnohým fyzickým a právnickým osobám bolo stále toto právo odopreté.

Naším hlavným cieľom je zabezpečiť verejnosti pozíciu účastníka najmä v konaniach s výrazným dopadom na zdravie a životné prostredie. Chceme, aby zákon umožnil fyzickým osobám, právnickým osobám (najmä obciam) a environmentálnym mimovládnym organizáciám účasť na rozhodovaní a možnosť žiadať súd o preskúmanie rozhodnutí.

V januári 2008 mimovládne organizácie VIA IURIS a Občan a demokracia podali sťažnosť na nesúlad zákona o EIA s predpismi EÚ. Na základe tejto sťažnosti zaslala Európska komisia oficiálny list slovenskej vláde, v ktorom upozornila na hrozbu pozastavenia eurofondov, ak nebude legislatíva zosúladená. To vyústilo do prijatia novely zákona o EIA začiatkom roka 2010. Novela výrazne posilnila najmä právo fyzických osôb zúčastniť sa na povoľovaní. Zároveň im priznala právo prístupu k súdu.

Legislatívne aktivity VIA IURIS teda prispeli k výraznému zlepšeniu pozície mimovládnych organizácií pri rozhodovaní, rozšíreniu práv tzv. „občianskej iniciatívy“, ako aj k zlepšeniu postavenia fyzických a právnických osôb.

Zákon však, aj po schválení, stále obsahuje niektoré nedostatky. Navyše poslanci do zákona na poslednú chvíľu pripojili aj novelu zákona o slobode informácií a atómového zákona, ktorou utajili informácie o povoľovaní jadrových zariadení, o povoľovaní stavby skladov rádioaktívneho odpadu alebo o povoľovaní prepravy jadrového materiálu. Schválená novela hovorí, že všetky informácie obsiahnuté v dokumentácii o povoľovaní jadrových zariadení sú tajné.

VIA IURIS pripravuje doplnenie informácií o poslednom legislatívnom vývoji pre Európsku komisiu. Novela je totiž v rozpore so zmyslom prijímaných zmien, nakoľko účasť na rozhodovaní je bez prístupu k informáciám len formalitou.

ANALYSES AND LEGISLATIVE ACTIVITIES

VIA IURIS tries to enhance the quality of legal protection of human rights as well as of the public interest. It also does so via analyses of existing legal standards, via raising comments on draft laws or their draft amendments, as well as through its own legislative proposals drawn up by its authors.

In those instances where in some of our program areas the Slovakian legislation is not in line with European standards, or where it even directly contradicts European legal standards binding for the Slovak Republic, VIA IURIS highlights the problems, initiates public debate, as well as communicates directly with the MPs of the Slovakian Parliament in the course of the legislative process.

Sometimes we also take advantage of the possibility to file complaints, on the basis of which the European Commission initiates action against the State, if Slovakian law is in direct contradiction with binding European legislation. In such case it is in turn directly the European Commission which exerts pressure on our Government and Parliament to make changes necessary to ensure compliance of the legal standards.

TRANSPARENT AND ECONOMICAL DISPOSAL OF THE PROPERTY OF MUNICIPALITIES AND SELF-GOVERNING REGIONS

In 2007 VIA IURIS drew up a legal analysis on the control of public officials with focus on public property disposals. At 2007 year end this analysis was followed by an expert VIA IURIS conference with the title: Public Control of Public Power. One of the conclusions of the conference was that the Slovak legal system did not provide sufficiently efficient public controls of adherence to the value-for-money principle and transparency of management / disposals of the property of self-governing municipalities and self-governing regions. Assets were often sold at prices lower than current market prices, the public had not been informed about the sales sufficiently in advance, citizens were not able to efficiently challenge unfavourable sales.

After the closing of the conference, a team of experts prepared draft amendments to laws on the property of municipalities and on the property of self-governing regions. In turn, these drafts were consulted with a broad group of experts from the fields of self-governments, as well as management of public funds, as well as with NGOs. Upon their completion, as well as upon promotion within the legislative process, VIA IURIS had a successful cooperation with the Ministry of Finance of the Slovak Republic, which appreciated the fact that the amendments in question would bring the respective laws into line with European standards. A public campaign was organized to support the draft pieces of legislation, wherein the draft amendments were supported by dozens of NGOs as well as by more than two hundred citizens. We offered the drafts to MPs of the Slovak Parliament, to members of three committees that assessed the respective amendments (Committee for Public Administration, Committee for Constitutional Law, Committee for Finance). We organized meetings with MPs, on which we explained the goals and meaning of the respective draft amendments. The Parliament passed the amendments to the laws in April 2009. Subsequently, upon being returned by the President and upon omitting one sentence, the Parliament repeatedly passed them in June 2009. The amendments have been in force since the 1st of July 2009.

The amendments to the laws introduce tender conditions into disposals of the property of municipalities and self-governing regions (through public tender, auction). They also require municipalities and self-governing regions to inform the public in advance of their intentions concerning asset disposals. They also strengthen the citizen's position by allowing them to challenge an unlawful asset deal in the court.

RIGHT TO INFORMATION AND PARTICIPATION IN DECISION-MAKING ON PROJECTS WITH ENVIRONMENTAL IMPACT

In Slovakia, decisions on projects with major health and environmental impacts were made without adequate public participation, although public participation in decision-making in procedures requiring prior environmental impact assessment (EIA) is guaranteed by EU law binding for Slovakia. In December 2007 the Slovak Parliament passed an amendment to the EIA law, which abolished the right of NGOs to participate in permit procedures. Although they could again become parties to the procedures with legal effect as of September 2009, this right has still been refused to many individuals and legal entities.

Our main goal is to ensure that the public can be a party in particular in procedures having major health and environmental impacts. We want the law to allow individuals, legal entities (especially municipalities) and environmental NGOs to participate in decision-making and to be able to request the court to review the decisions.

In January 2008 VIA IURIS and Občan a demokracia NGOs filed a complaint concerning non-compliance of the EIA law with EU regulations. Following this complaint the European Commission sent an official letter to the Slovak Government, pointing to the threat of suspending EU Funds, unless the legislation is brought in line with EU law. This resulted in adoption of the amendment to EIA law in early 2010. The amendment significantly strengthened in particular the right of individuals to participate in the permit procedure. At the same time, it recognized their right of court access.

Thus, the legislative activities of VIA IURIS contributed to a significant improvement of the position of NGOs in decision-making, to broadening of rights of "civic initiative", as well as to improved position of individuals and legal entities.

However, even upon passing, the law still contains some weaknesses. Moreover, the MPs also included the amendment to the law on free access to information and to the nuclear law into the amended law in the last instance, whereby they imposed secrecy on information concerning permitting of nuclear power stations, concerning permitting of construction of radioactive waste storage sites or concerning permitting of transport of nuclear material. The passed amendment sets forth that all information contained in the documentation on the permit procedure concerning nuclear equipment is secret.

VIA IURIS is preparing supplementation of information on the recent legislative development for the European Commission. The amendment is also in conflict with the spirit of the changes to be adopted through it, as participation in decision-making without having access to information is only a formality.

STAVEBNÝ ZÁKON

V roku 2009 vláda SR navrhla novelizáciu stavebného zákona. Tento zákon je veľmi dôležitý pre svoj silný dopad na práva občanov zúčastňovať sa na povoľovacích konaniach a na ich možnosť chrániť svoje zdravie, súkromie a životné prostredie. Návrh novely zákona významne oslaboval účastnícke práva občanov aj mimovládnych organizácií v povoľovacích konaniach. Návrh navyše znovu umožňoval stavať stavby bez toho, aby mali občania, bývajúcí v okolí, účinnú možnosť dozvedieť sa o nich. Niekoľko ustanovení novely bolo dokonca v rozpore s medzinárodným dohovorom o účasti verejnosti na rozhodovaní (Aarhuský dohovor).

VIA IURIS pripravilo analýzu tejto novely. Sformulovali sme pripomienky a návrhy úprav s cieľom zmeniť túto novelu. Tieto návrhy boli zaslané poslancom parlamentu. Získali sme pre ne podporu zo strany 20 mimovládnych organizácií venujúcich sa životnému prostrediu. Taktiež sme informovali verejnosť a médiá o závažných nedostatkoch vládnej novely.

Potom, ako mnohí experti, mimovládne organizácie a tiež politici vyjadrili množstvo kritických pripomienok, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR v novembri 2009 návrh novely stavebného zákona z parlamentu stiahlo.

ZODPOVEDNOSŤ VEREJNÝCH ČINITELŮV

VIA IURIS pripravuje hĺbkovú právnu analýzu na tému zodpovednosti verejných činiteľov. Túto analýzu plánuje publikovať a je pravdepodobné, že na základe jej výsledkov bude pripravený legislatívny návrh. V analýze sú obsahovo rozpracované predovšetkým časti o trestnoprávnej zodpovednosti, priestupkovej zodpovednosti, disciplinárnej zodpovednosti verejných činiteľov a zároveň o uplatňovaní zodpovednosti za škodu spôsobenú verejným činiteľom pri výkone právomoci.

V praxi sú občania konfrontovaní s nezákonným výkonom právomocí volených predstaviteľov, ako aj štátnych úradníkov, s obrovskými následkami, napr. v podobe vzniknutých škôd, a to bez vyodenia akejkoľvek zodpovednosti voči verejnemu činiteľovi, ktorý následok spôsobil. Napríklad v kauze Interblue o predaji emisií už v roku 2008 prišlo Slovensko o zhruba 75 mil. EUR. V prípade kauzy „nástenkový tender“ Európska komisia neuhradí 11 mil. EUR, ktoré vyplatilo Ministerstvo výstavby firme Zamedia (blízkej koalíčnym politikom), víťazovi netransparentného tendra. Tieto výdavky bude musieť uhradiť štátny rozpočet.

O neúčinnosti právnych mechanizmov na vyvodzovanie zodpovednosti verejných činiteľov svedčia aj nové štatistiky o počte odsúdených za vybrané trestné činy: V roku 2008 bol odsúdený 1 verejný činiteľ za nedbanlivostný trestný čin marenie úlohy verejným činiteľom a 8 osôb odsúdených za úmyselný trestný čin zneužívanie právomoci verejným činiteľom.

Zistenia o neefektívnej trestnoprávnej úprave, neexistujúcej (vypustenej) disciplinárnej zodpovednosti, neuplatňovanej priestupkovej zodpovednosti, dopĺňame v súčasnosti o prieskum vymáhania náhrady škody od verejných činiteľov, ktorú spôsobili a ktorú zákon predpokladá. Zároveň realizujeme analýzu právnej úpravy a aplikačnej praxe obdobných inštitútov v Nemecku, Rakúsku, USA a ďalších krajinách. Záverom analýzy budú námety na legislatívne zmeny.

CONSTRUCTION LAW

In 2009 the Government of the Slovak Republic proposed an amendment to the construction law. This law is very important for its strong impact on the rights of citizens to participate in permit procedures and on their possibilities to protect their health, privacy and environment. The draft amendment to the law substantially weakened the rights of citizens and NGOs to participate in permit procedures. Moreover, the draft amendment re-introduced the possibility to construct buildings and structures without allowing the citizens living in the vicinity to effectively learn about them. Some provisions of the amendment were even contrary to the international convention on public participation in decision-making (the Aarhus Convention).

VIA IURIS prepared an analysis of this amendment. We formulated comments and proposed changes aimed at modifying this amendment. These proposals were sent to the Members of Parliament. We got support for them by 20 environmental NGOs. We also informed the public and the media about serious weaknesses of the governmental draft amendment.

After many experts, NGOs as well as politicians raised a number of critical comments, the Ministry of Construction and Regional Development of the Slovak Republic withdrew the draft amendment to the construction law from the Parliament in November 2009.

LIABILITY OF PUBLIC OFFICIALS

VIA IURIS is preparing a thorough analysis on the topic of accountability / liability of public officials. The plan is to publish this analysis and it is probable that a legislative proposal will be drawn up on the basis of its results. The analysis provides an elaboration in particular on the sections on criminal liability, liability for delicts, disciplinary liability of public officials, as well as on claiming liability for damage caused by a public official in the exercise of their powers.

In practice, citizens face unlawful interpretation of powers of elected representatives as well as of civil servants, having immense consequences, e.g. in the form of damages incurred, without making the public official who caused the consequence accountable in any way. For instance, in the Interblue case concerning the sale of emissions, Slovakia lost some 75 million EUR as early as in 2008. In the case of the "Notice board tender", the European Commission will not pay 11 million EUR that the Ministry of Construction paid to the company Zamedia (with close ties to coalition politicians) that won the non-transparent tender. These expenses will have to be covered from the state budget.

The lack of effect of legal mechanisms to bring public officials to account is also proven by new statistics on the numbers of public officials convicted of selected criminal offences: In 2008 one public official was convicted of a crime of negligence – interfering with a task by a public official, and 8 persons were convicted of a deliberate crime of abuse of power of a public official.

The findings pointing to the ineffective criminal-law regulation, lack of (deliberate omitting of) disciplinary liability, failure to enforce delict liability, are currently supplemented by a survey concerning claiming damages from public officials who caused the same as foreseen by the law. At the same time we are analyzing legal regulations and application practice of similar institutes in Germany, Austria, USA and other countries. The conclusions of the analysis will contain legislative amendment ideas and recommendations.

KONFERENCIE - PRÍSTUP K SPRAVODLIVOSTI: BARIÉRY A VÝCHODISKÁ

V novembri 2009 sa uskutočnila ďalšia zo série pravidelných konferencií zameraných na odbornú diskusiu o vybraných právnych problémoch, ktoré VIA IURIS organizuje od r. 1999. Konferencia niesla názov: Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovania súdov. Témou bol vzťah verejnosti (ako pôvodcu moci) a súdov (ako strážcov uplatňovania základných práv občanov). Hoci sú občania zdrojom moci, nemôžu priamo ovplyvňovať výkon súdnictva a nemôžu voči súdom a sudcom vyvodzovať zodpovednosť. Súdnictvo sa teda vyznačuje určitým demokratickým deficitom. Autorita a legitimita súdnictva preto závisí od toho, či súdy svoje rozhodnutia podporia presvedčivými a racionálnymi argumentmi, ktoré sú akceptovateľné. Neoddeliteľnou stránkou nezávislosti súdov a súdnictva je totiž ich zodpovednosť voči občanom.

Vychádzali sme z predpokladu, že pre progresívne smerovanie a vývoj rozhodovania súdov je nevyhnutná spätná väzba zo strany verejnosti. Verejnosť má napríklad právo zúčastniť sa súdnych pojednávaní, z ktorých si môže vyhotovovať zvukové záznamy. Môže sa tiež oboznámiť s textom súdnych rozhodnutí, diskutovať o nich a prípadne ich aj kritizovať. Aby rozhodnutie súdu obstálo vo verejnej diskusii a kritike, musí byť presvedčivé, jasné a dostatočne zrozumiteľné. Diskusia verejnosti o súdnictve sa pritom môže týkať nielen rozhodnutí, ale aj správania sa sudcov a celkového stavu a smerovania justície.

Na konferencii sa zúčastnilo vyše 60 špičkových právnikov rôznych profesií nielen zo Slovenska, ale aj z Českej republiky. Na jej závery chceme nadviazať v ďalších aktivitách VIA IURIS smerujúcich k zlepšeniu fungovania slovenského súdnictva.

INTERNETOVÝ PORTÁL OTVORENÉ PRÁVO

Portál www.otvorenepravo.sk bol oficiálne spustený v októbri 2009. Poskytuje priestor pre odbornú diskusiu o súčasných právnych problémoch, ako je napríklad - dodržiavanie ľudských práv v praxi; poslanie a práca sudcov, advokátov, prokurátorov, či vysokoškolských pedagógov; transparentnosť rozhodovania a zodpovednosť sudcov; zverejňovanie súdnych rozhodnutí a iné témy. Ide o unikátny tematický diskusný portál, ktorý plánujeme rozvíjať a obohacovať o nové články i sprievodné aktivity. Chceme vytvárať prestížny a zároveň otvorený priestor na publikovanie článkov a priestor na diskusiu pre tých, ktorí sa zaujímajú o právo, jeho dopady na životy ľudí a o výkon spravodlivosti na Slovensku.

CONFERENCES - ACCESS TO JUSTICE: BARRIERS AND SOLUTIONS

November 2009 saw the next of a series of regular VIA IURIS conferences organized since 1999 and providing room for expert discussion on selected legal issues. The title of the conference was: Persuasiveness and Transparency of Court Rulings. The topic was the relation between the public (as the initiator of power) and the courts (as watchdogs of observance of fundamental human rights). Though citizens are the source of power, they cannot directly influence the exercise of the judiciary and they cannot bring courts and judges to account. Thus, the judiciary is characterized by a certain democratic deficit. Therefore, authority and legitimacy of the judiciary depends on whether courts are able to support their decisions by convincing and reasonable arguments that are acceptable. As a matter of fact, the accountability of courts to citizens is an integral part of their independence and of the independence of the judiciary.

Our assumption was that feedback from the public was essential to a progressive direction and development of court decision-making. For instance, the public has the right to participate in court hearings and audio recordings of court hearings are allowed. The public may also access the texts of court rulings, discuss them and also criticise them, as the case may be. For a court ruling to stand up to public discussion and criticism, the ruling has to be persuasive, clear and sufficiently comprehensible. Public debate on the judiciary can at the same time relate not only to the rulings, but also to the behaviour of judges and to the overall state and orientation of the judiciary.

The conference was attended by more than 60 top lawyers of different professions both from Slovakia and from the Czech Republic. We want to follow up on its conclusions in further activities of VIA IURIS aimed at improvement of functioning of the Slovak judiciary.

“OTVORENÉ PRÁVO” OPEN LAW WEB PORTAL

The www.otvorenepravo.sk web portal was officially launched in October 2009. It provides room for expert discussion on current legal issues, such as – observance of human rights in practice; mission and work of judges, attorneys, prosecutors, or university pedagogues; transparency of decision-making and accountability of judges; publishing of court rulings, and other topics. It is a unique special-topic discussion web portal that we plan to develop and enrich by new articles and accompanying activities. We want to create prestigious and at the same time open room for publishing of articles and a room for discussion for those interested in law, its impacts on the lives of people and in justice enforcement in Slovakia.

BIELA VRANA

Biela vrana je ocenením a poďakovaním vzácnym ľuďom, ktorí sa snažia zmeniť spoločnosť k lepšiemu. Prejavujú pritom odvahu, nadštandardný cit pre spravodlivosť, či verejné dobro a vytrvalú vieru v princípy. Prekonávajú prekážky a podstupujú osobné riziko.

Sme presvedčení, že takíto ľudia hrajú nezastupiteľnú úlohu v pozitívnom vývoji spoločnosti, zaslúžia si verejné ocenenie a podporu. Týmto ocenením chceme vyjadriť vieru v spoločenskú zodpovednosť jednotlivcov a skupín občanov, ktorí posúvajú spoločnosť dopredu.

Bielu vranu udeľuje VIA IURIS spolu s Alianciou Fair-play. Nultý ročník sa uskutočnil v lete 2008 na festivale Pohoda. Ocenenia získali sudca Alexander Mojš a aktivisti z Pezinka bojujúci proti skládke odpadu. Prvý ročník bol veľkolepou udalosťou 17. novembra 2009 v rámci festivalu Koncert pre všímavých. Ocenenia získali: Skupina pracovníkov NAPANT, ktorí si napriek tlaku vedenia stáli za svojim odborným názorom, skupina sudcov verejne vystupujúcich za zlepšenie pomerov v justícii, ako aj advokát Roman Kvasnica s psychiatrom Jozefom Haštom za profesionálnu a nezištnú obhajobu študentky Hedvigy Malinovej.

“BIELA VRANA” WHITE CROW

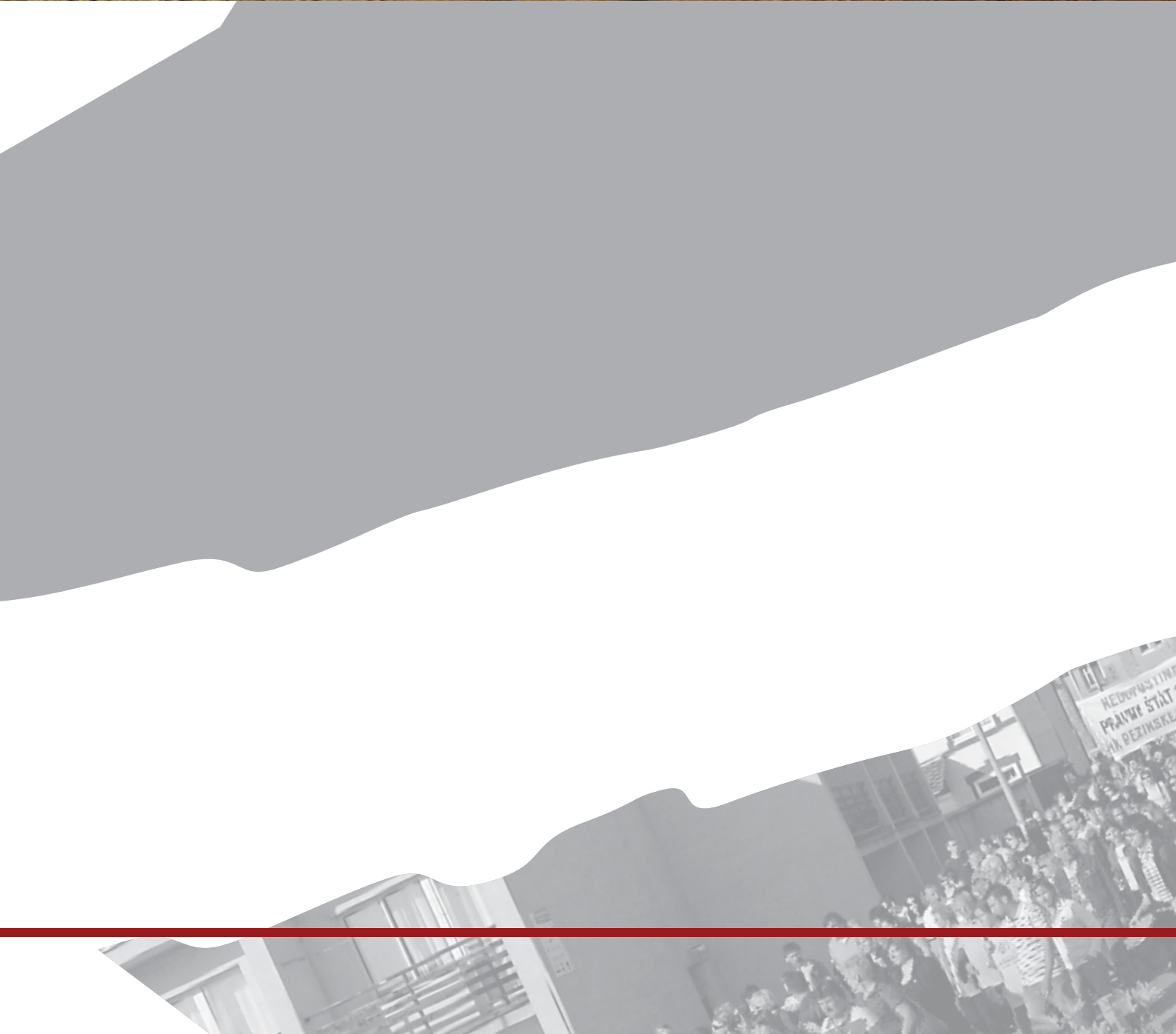
“Biela vrana” is an award given to and acknowledgement of precious people who try and change the society for the better. In their efforts, they manifest courage, refined sense for justice or for general welfare, and a persistent belief in principles. They overcome obstacles and run a personal risk.

We believe such people play a key role in a positive development of the society, and they deserve public recognition and support. Through this award, we want to express our belief in social responsibility of individuals and groups of citizens who move the society ahead.

The “Biela vrana” award is awarded by VIA IURIS together with the Fair-play Alliance. The preliminary year took place in summer 2008 at the Pohoda music festival. The awards were given to Alexander Mojš, the judge, and to activists from Pezinok fighting against the landfill. The first official year was a grand event on the 17th of November 2009 as part of the Koncert pre všímavých (Concert for those who care) music festival. The awards went to: the team of NAPANT staff members, who insisted on their expert opinion despite pressure from their management, a group of judges publicly standing up for improvement of the situation in the judiciary, as well as to Roman Kvasnica, the attorney, and Jozef Hašto, the psychiatrist, for their professional and gratuitous defence of the student Hedviga Malinová.

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBCĀNA

POĎAKOVANIE / ACKNOWLEDGEMENT

... za Vašu podporu

... Thank You for Your Support

DONOROM / DONORS

Asia-Europe Foundation, Singapur / Asia-Europe Foundation, Singapore

Európska Komisia so sídlom v Bruseli / European Commission in Brussels

European Roma Rights Center so sídlom v Budapešti / European Roma Rights Center in Budapest

Ministerie van VROM, Holandsko / Ministerie van VROM, the Netherlands

Nadácia otvorenej spoločnosti, Slovensko / Open Society Foundation, Slovakia

Open Society Institute so sídlom v Budapešti / Open Society Institute in Budapest

Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe so sídlom vo Varšave / Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe in Warsaw

Veľvyslanectvo Kanady v Prahe / Canadian Embassy in Prague

Veľvyslanectvo Spojeného kráľovstva v Bratislave / UK Embassy in Bratislava

Veľvyslanectvo Spojených štátov amerických v Bratislave / US Embassy in Bratislava

FIREMNÝM DARCOM A PARTNEROM / CORPORATE DONORS AND PARTNERS

Hotel Dolphin, Slovensko / Slovakia

Renesans, spol. s r.o., Slovensko / Slovakia

SCR graphics, spol. s r.o., Slovensko / Slovakia

SITA, a.s., Slovensko / Slovakia

Verlag Dashöfer, spol. s r.o., Slovensko / Slovakia

IURA Edition, spol. s r.o., Slovensko / Slovakia

INDIVIDUÁLNYM DARCOM A DOBROVOĽNÍKOM / INDIVIDUAL DONORS AND VOLUNTEERS

Ivan Čaputa, Pezinok

Monika Filipová, Čebovce

Peter Gušťačík, Pezinok

Anna Konfráterová, Pezinok

Michaela Konfráterová, Pezinok

Milan Konfráter, Pezinok

Ema Krivošíková, Pezinok

Jozef Krivošík, Pezinok

Pavel Lacko, Liptovský Hrádok

Kamila Mizeráková, Pezinok

Vladimír Mizerák, Pezinok

Eva Pavlovičová, Pezinok

Jaroslav Pavlovič, Pezinok

Tomáš Pavlovič, Pezinok

Petra Pitoňáková, Pezinok

Tomáš Pitoňák, Pezinok

Vladimír Polák, Smolenice

Martin Šenkovič, Bratislava

Jozefína Šipošová, Pezinok

Zuzana Šipošová, Pezinok

Katarína Strapáková, Pezinok

Štefan Strapák, Pezinok

Marián Švagerko, Spišský Štvrtok

Andrej Svetlošák, Bratislava

Miroslava Turanská, Bratislava

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBCANA

NAŠE ZDROJE / OUR RESOURCES

PRÍJMY V ROKU 2008 / INCOME IN 2008

Zdroj	Príjmy v EUR / Income in EUR	Informatívny prepočet SKK / Convenience conversion to SKK	Source
Grant OSI Budapest 2007	24 858,00 EUR	748 872,00 SKK	Grant by OSI Budapest 2007
Grant OSI Budapest 2008	40 330,03 EUR	1 214 982,42 SKK	Grant by OSI Budapest 2008
Grant Asia-Europe Foundation	965,34 EUR	29 081,73 SKK	Grant by Asia-Europe Foundation
Kontrakt ETC - EU Fundamental Rights Agency	12 967,69 EUR	390 664,73 SKK	ETC Contract - EU Fundamental Rights Agency
Grant US Disbursing Office	6 853,88 EUR	206 480,00 SKK	Grant by US Disbursing Office
Grant Európska komisia 2007	26 360,28 EUR	794 129,91 SKK	Grant by European Commission 2007
Grant European Roma Rights Center	3 847,01 EUR	115 895,00 SKK	Grant by European Roma Rights Center
Daňový úrad - vrátenie preplatku na dani z príjmov PO	4 089,72 EUR	123 207,00 SKK	Tax Authority – refund of the corporate income tax rebate
Príjmy z prenájmu kancelárskych priestorov a služieb s tým spojených	1 544,28 EUR	46 523,00 SKK	Revenue from the lease of office premises and related services
Prijaté úroky	1 279,14 EUR	38 535,24 SKK	Interest income
Dary súkromných osôb	165,97 EUR	5 000,00 SKK	Donations by private individuals
Prijatá asigovaná daň (2%)	1 910,81 EUR	57 565,00 SKK	Assigned tax income (2%)
Spolu	125 172,14 EUR	3 770 936,03 SKK	Total

VÝDAVKY V ROKU 2008 / EXPENSES IN 2008

Kategória	Priame výdavky v EUR / Direct expenses in EUR	Informatívny prepočet SKK / Convenience conversion to SKK	Category
Kauzy, strategická litigácia	72 975,78 EUR	2 198 468,35 SKK	Legal cases, strategic litigation
Advokácia a legislatívna činnosť	23 149,19 EUR	697 392,50 SKK	Attorney services and legislative activities
Analýzy	17 175,26 EUR	517 421,88 SKK	Analyses
Konferencie	3 888,00 EUR	117 129,89 SKK	Conferences
Iné programové činnosti (Biela vrana):	152,04 EUR	4 580,36 SKK	Other program activities (White Crow):
Administratívne náklady	5 118,86 EUR	154 210,78 SKK	Administrative costs
Subgranty a príspevky do medzinárodných organizácií	13 073,75 EUR	393 859,79 SKK	Subgrants and contributions to international organisations
Spolu	135 532,88 EUR	4 083 063,54 SKK	Total

vysvetlivky / explanatory notes: *peniaze, ktoré boli donorom priamo vyplatené na projektové aktivity VI, ale neboli vyplatené na účet VI, **dary vo forme vybavenia či služieb na základe zmluvy, ktorá obsahuje ich finančnú hodnotu / *funds paid by the donor directly to project activities VI, but which have not been paid to account VI, **donations in the form of equipment or services based on a contract stipulating their financial value

PRÍJMY V ROKU 2009 / INCOME IN 2009

Zdroj	Priame príjmy / Direct income	Nepriame príjmy* / Indirect income*	Nefinančné príjmy** / Benefits in kind**	SPOLU príjmy / TOTAL income	Source
Grant OSI Budapest 2008	39 635,35 EUR			39 635,35 EUR	Grant by OSI Budapest 2008
Grant OSI Budapest 2009	39 174,00 EUR			39 174,00 EUR	Grant by OSI Budapest 2009
Grant OSF Bratislava		2 820,00 EUR		2 820,00 EUR	Grant by OSF Bratislava
Grant CEE TRUST	65 590,38 EUR			65 590,38 EUR	Grant by CEE TRUST
Grant Veľvyslanectva USA	7 048,80 EUR			7 048,80 EUR	Grant by the US Embassy
Grant Veľvyslanectva Spojeného kráľovstva	4 700,00 EUR			4 700,00 EUR	Grant by the UK Embassy
Grant Veľvyslanectva Kanady	220,00 EUR			220,00 EUR	Grant by the Canadian Embassy
Grant z projektov v spolupráci s Justice and Environment		1 300,00 EUR		1 300,00 EUR	Grant from projects in cooperation with Justice and Environment
Grant European Roma Rights Center	748,62 EUR			748,62 EUR	Grant by European Roma Rights Center
Kontrakt DOLCETA spotrebiteľské vzdelávanie online	12 000,00 EUR			12 000,00 EUR	DOLCETA Contract – online consumer education
Kontrakt ETC - EU Fundamental Rights Agency	10 320,20 EUR			10 320,20 EUR	ETC Contract - EU Fundamental Rights Agency
Vrátenie preplatku za elektrinu	229,27 EUR			229,27 EUR	Refund of the excess payment for electricity supply
Daňový úrad - vrátenie preplatku na dani z príjmov PO	1 034,58 EUR			1 034,58 EUR	Tax Authority – refund of the corporate income tax rebate
Príjmy z prenájmu kancelárskych priestorov a služieb s tým spojených	3 428,19 EUR			3 428,19 EUR	Revenue from the lease of office premises and related services
Prijaté úroky	144,69 EUR			144,69 EUR	Interest income
Dary súkromných osôb	10 258,52 EUR			10 258,52 EUR	Donations by private individuals
Prijatá asigovaná daň (2%)	2 633,11 EUR			2 633,11 EUR	Assigned tax income (2%)
Sponzoring Iura Edition			1 500,00 EUR	1 500,00 EUR	Sponsoring - Iura Edition
Sponzoring SCR Graphics			1 600,00 EUR	1 600,00 EUR	Sponsoring - SCR Graphics
Sponzoring Verlag Dashofer			82,00 EUR	82,00 EUR	Sponsorship - Verlag Dashofer
Sponzoring Hotel Dolphin			1 680,00 EUR	1 680,00 EUR	Sponsorship - Hotel Dolphin
Spolu	197 165,71 EUR	4 120,00 EUR	4 862,00 EUR	206 147,71 EUR	Total

VÝDAVKY V ROKU 2009 / EXPENSES IN 2009

Kategória	Priame výdavky / Direct expenses	Nepriame výdavky finančné* / Indirect financial expenses*	Nefinančné výdavky** / Non-financial expenses**	SPOLU výdavky / TOTAL expenses	Category
Riešenie prelomových káuz	96 043,90 EUR			96 043,90 EUR	Involvement in breakthrough cases
Advokácia a legislatívna činnosť	19 769,13 EUR			19 769,13 EUR	Attorney services and legislative activities
Analýzy	21 937,83 EUR	1 300,00 EUR		23 237,83 EUR	Analyses
Konferencie	8 153,05 EUR	2 600,00 EUR	1 680,00 EUR	12 433,05 EUR	Conferences
Iné programové činnosti:	10 652,99 EUR			10 652,99 EUR	Other program activities:
Biela Vrana				0,00 EUR	Biela Vrana (White Crow)
Finančná stratégia				0,00 EUR	Financial policy
Web-portál Otvorené právo, web stránka Via Iuris			1 600,00 EUR	1 600,00 EUR	"Open Law" web portal, Via Iuris website
Administratívne náklady	25 479,37 EUR		1 082,00 EUR	26 561,37 EUR	Administrative costs
Subgranty a príspevky do medzinárodných organizácií	28 792,77 EUR			28 792,77 EUR	Subgrants and contributions to international organisations
SPOLU	210 829,04 EUR	3 900,00 EUR	4 362,00 EUR	219 091,04 EUR	TOTAL

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

pre zhromaždenie členov VIA IURIS
– CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA

Uskutočnili sme audit priložených finančných výkazov občianskeho združenia VIA IURIS – CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA, ktoré obsahujú súvahu k 31. decembru 2008, výkaz ziskov a strát a poznámky za rok končiaci k tomuto dátumu, ako aj prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalších vysvetľujúcich poznámok.

NÁZOR

Podľa nášho názoru účtovná závierka vyjadruje objektívne vo všetkých významných súvislostiach finančnú situáciu občianskeho združenia k 31. decembru 2008, výsledky jeho hospodárenia za rok končiaci k danému dátumu v súlade so Zákonom o účtovníctve.

Banská Bystrica, 13. 5. 2010

MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Obchodný register Banská Bystrica
Oddiel Sro, vložka číslo 3701/S
Licencia SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura
zodpovedný audítor
licencia SKAu 818

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

to the Member's Assembly of VIA IURIS
– CENTER FOR PUBLIC ADVOCACY

We have audited the financial statements of the civic association VIA IURIS – CENTER FOR PUBLIC ADVOCACY, which comprise the balance sheet as at 31 December 2008, the income statement and the notes for the year then ended, and also a summary of significant accounting policies and accounting methods and other explanatory notes.

OPINION

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of the civic association as of 31 December 2008 and of its financial performance for the year then ended in accordance with the Act on Accounting.

Banská Bystrica, 13. 5. 2010

MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Business Register Banská Bystrica
Section Sro, insertion 3701/S
license SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura
Auditor
license SKAu 818

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

pre zhromaždenie členov VIA IURIS
– CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA

Uskutočnili sme audit priložených finančných výkazov občianskeho združenia VIA IURIS – CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA, ktoré obsahujú súvahu k 31. decembru 2009, výkaz ziskov a strát a poznámky za rok končiaci k tomuto dátumu, ako aj prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalších vysvetľujúcich poznámok.

NÁZOR

Podľa nášho názoru účtovná závierka vyjadruje objektívne vo všetkých významných súvislostiach finančnú situáciu občianskeho združenia k 31. decembru 2009, výsledky jeho hospodárenia za rok končiaci k danému dátumu v súlade so Zákonom o účtovníctve.

Banská Bystrica, 1. 6. 2010

MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Obchodný register Banská Bystrica
Oddiel Sro, vložka číslo 3701/S
Licencia SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura
zodpovedný audítor
licencia SKAu 818

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

to the Member's Assembly of VIA IURIS
– CENTER FOR PUBLIC ADVOCACY

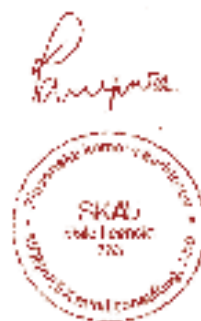
We have audited the financial statements of the civic association VIA IURIS – CENTER FOR PUBLIC ADVOCACY, which comprise the balance sheet as at 31 December 2009, the income statement and the notes for the year then ended, and also a summary of significant accounting policies and accounting methods and other explanatory notes.

OPINION

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of the civic association as of 31 December 2009 and of its financial performance for the year then ended in accordance with the Act on Accounting.

Banská Bystrica, 1. 6. 2010

MONAREX audit consulting, s.r.o.
ČSA 24
974 01 Banská Bystrica
Business Register Banská Bystrica
Section Sro, insertion 3701/S
license SKAu 263

Ing. Ladislav Pompura
Auditor
license SKAu 818

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBČANA

VIA IURIS v médiách

V roku 2008 uverejnilo 31 médií 216 neplatených príspevkov so zmienkou o aktivitách VIA IURIS. Najväčší podiel mali na nich celoslovenské denníky a ich online verzie, ktoré o nás písali 108-krát, agentúrne spravodajstvo zverejnilo o VIA IURIS v tomto období 59 príspevkov a rádiá a televízie 49 príspevkov.

V roku 2009 publikovalo 46 médií spolu 463 neplatených príspevkov o VIA IURIS. 259-krát o nás napísali celoslovenské denníky (spolu s ich online verziami), 133 zmienok priniesli informačné agentúry, 47-krát vystúpili naši experti v rádiách a 24-krát v slovenských televíziách.

Z našich programových oblastí sa médiá najviac venovali nasledovným: Verejná kontrola moci a jej rozhodnutia, prístup k informáciám, súdnictvo a prístup k spravodlivosti, transparentné nakladanie s verejnými zdrojmi a majetkom. Najsledovanejšími témami boli: Pezinská skládka, prípady obmedzovania prístupu k informáciám verejnosti, podpora sudcov presadzujúcich nezávislosť a transparentnosť rozhodovania našich súdov, návrhy zmien zákonov a kritika rozhodnutí verejných činiteľov, ktoré boli v protiklade s verejným záujmom.

V roku 2009 patrilo VIA IURIS v médiách k najcitovanejším mimovládnyh organizáciám.

VIA IURIS in the Media

In 2008, 31 media published 216 non-commercial (unpaid) broadcasts / articles mentioning the activities of VIA IURIS. Most of them were published by Slovakia-wide daily newspapers and by their online versions that reported about us 108 times, press agency news included 59 reports about VIA IURIS in this period, and radios and TVs published 49 broadcasts.

In 2009, 46 media published a total of 463 non-commercial (unpaid) broadcasts / articles on VIA IURIS. Slovakia-wide daily newspapers (including their online versions) wrote about us 259 times, 133 reports were by information / news agencies, our experts appeared 47 times in radios and 24 times in Slovak TV channels.

Out of our program areas, the media paid most attention to the following: public control of power and its decision-making, access to information, judiciary and access to justice, transparent management of public resources and property. The most closely followed topics included: the Pezinok landfill, cases of restricting public access to information, support of judges promoting independence and transparency of decision-making of our courts, legislative amendment proposals and criticism of decisions made by public officials that were contrary to the public interest.

In 2009 VIA IURIS was one of the most quoted NGOs in the media.

VIA IURIS
CENTRUM PRE PRÁVA OBCANA

Výročná správa 2008 - 2009

Vydalo: VIA IURIS – Centrum pre práva občana

Fotografie: Juraj Bartoš, Lucia Benčatová Richterová,

Juraj Kováčik, Juraj Rizman, Daniel Strapák, archív VIA IURIS

Jazyková úprava: Hana Lyons (slovenská), Silvia Potočná (anglická)

Preklad do angličtiny: Silvia Potočná

Grafický návrh a úprava: SCR graphics s.r.o.

Kontaktné adresy:

Adresa sídla: VIA IURIS - Centrum pre práva občana,

Radničné námestie 9, 902 01 Pezinok

tel./fax.: +421 33 641 25 75, mobil: +421 905 890 909

Adresa regionálnej kancelárie: VIA IURIS - Centrum pre práva občana,

Komenského 21, 974 01 Banská Bystrica, tel.: +421 48 415 41 02,

fax.: +421 48 415 31 88, info@viaiuris.sk, www.viaiuris.sk

2008 – 2009 Annual Report

Published by: VIA IURIS – Center for Public Advocacy

Photos: Juraj Bartoš, Lucia Benčatová Richterová,

Juraj Kováčik, Juraj Rizman, Daniel Strapák, archív VIA IURIS

Language editing: Hana Lyons (Slovak), Silvia Potočná (English)

English translation: Silvia Potočná

Graphic design and layout: SCR graphics s.r.o.

Contact details:

Head office: VIA IURIS – Center for Public Advocacy

Radničné námestie 9, 902 01 Pezinok

tel./fax.: +421 33 641 25 75, cell: +421 905 890 909

Regional office: VIA IURIS - Center for Public Advocacy,

Komenského 21, 974 01 Banská Bystrica, tel.: +421 48 415 41 02,

fax.: +421 48 415 31 88, info@viaiuris.sk, www.viaiuris.sk

